

LEJRE

Vores grønne

PÅ RUNDTUR I DIT GRØNNE BAGLAND

Nr. 11 maj 2018

Økologiske
blomster i Abbetved:
I fuld Flor

Lokale pølser i Kr. Såby:
Pølsemageri
i blodet

Konkurrence:
VIND BILLETTER
TIL SAGNLANDET

Borgmester Carsten Rasmussen vil gøre op med unødvendige regler og bureaukrati

Regelrydderen fra Lejre

Læs også om: De unge funktionshæmmede på opholdsstedet Hjortemarksgård, Lejres nye bo-fællesskab Kraka, Wilde urter i Herthadalen, Madsamling, Nye partnere i 'En del af Herslev', m.m.

Lejres regelrydder

Nye landsbyer med livlige marker frem for pæne plæner. Små landbrug hvor bonde og bybo mødes. Mulighederne er lige her i Lejre. Derfor skal regler udfordres, forenkles eller smides op i luften for at lande på en helt ny måde. Borgmesteren gør det gerne.

Tekst: Johanne Gabel **Foto:** Kristian Isbrand

Når Carsten Rasmussen kører til og fra arbejde, ser han køer på marken uden for Kr. Hyllinge.

".. og jeg kan høre køerne hjemme i min have. Det er fantastisk hver dag at være omgivet af økologisk mælkeproduktion, hvor køerne går ude på markerne," siger Lejres borgmester, som har sin arbejdsplads på rådhuset i Allerslev. Endevæggen i det lille hjørnekontor er en stor udsigt. Et gulvtil-loft billede af eng og Isefjord set fra Ejby Ådal. Carsten Rasmussen maner omgivelserne frem i kontoret ved at udpege, hvor Kællingestenen står i forhold til billedet, sådan cirka i omegnen af mødebordet. 'Dejligheden' er ovre mod døren, og en viftende arm viser, at Orø er uden for billedet til højre.

"Ejby Ådal er et sted, jeg bruger tit. Det er herligt, at det hele ligger lige uden for døren. Uanset hvor du befinder dig i Lejre kommune, er nogle af landets skønneste naturområder inden for gå- eller cykleafstand," siger han med henvisning til et af Lejres absolutte trumfkort: landsbyer som er tæt på hovedstaden, uden at være forstad, og midt i naturen. Derfor er Lejre en attrået bosætningskommune, fastslår borgmesteren og slår også fast, at det kræver nøje planlægning at bevare charmen.

"Kommuneplanen er min bibel. For hvordan bruger vi vores jord i Lejre Kommune i et samspil mellem by, landbrug og natur?" spørger han og drømmer:

"Tænk hvis jeg kunne gå fra mit hus ad markveje ud i landet mod fjorden og

følge med i landbruget, når der sås og høstes og måske være en del af det landbrug i et fællesskab med andre."

Under piratflag

Det landsbyenære landbrug og en boligudvikling, hvor bybo og bonde mødes, er en af borgmesterens kongstanker. Det lyder måske ligetil, men der er et par store sten, som skal flyttes for at komme ud ad den markvej. En af de tungere er en planlov, som skelner

"Jeg er nok lidt anarkistisk eller aktivistisk, om du vil. Jeg er i hvert fald ikke særlig autoritetstro"

skarpt mellem by og land. Det vender vi tilbage til. En anden er de hårde betingelser for små mangfoldige landbrug, der let bliver tromlet i systemer skabt til giganter. Det er imidlertid ikke noget, der stopper borgmesteren. Tværtimod.

"Jeg er nok lidt anarkistisk eller aktivistisk, om du vil. Jeg er i hvert fald ikke særlig autoritetstro, og jeg kan ikke støde på en regel uden at udfordre den, hvis den står i vejen for en god ide," erklærer manden, der jo netop er borgmester i en kommune fuld af gode ideer og folk, der gerne vil gennemføre dem.

"Lejre passer godt til mig. Det er en mindre kommune med stor nærhed og direkte adgang mellem borgmester og borgere. Det er den økologiske kommune. Det er den innovative kommune, og så er det den lidt frække kommune, som udfordrer regler og autoriteter. Altså jeg kan godt lide regler og rammer. Det er helt nødvendigt, men vi må gerne spørge, om en regel nu også er fornuftig og tjener et godt formål."

Det skal altså ikke misforstås, når Carsten Rasmussen siger, at Lejre Kommune sejler under piratflag. Kommunen kaprer ikke noget, der ikke tilkommer den. Når han f.eks. i den kommende uge præsenterer piratflaget i velkomsten til KL's regionale møde om økonomi, så er det snarere for at ruske op i vanetænkning, meningsløse regler og for at generobre kommunal kompetence overalt, hvor det er muligt og giver mening. Carsten Rasmussens Lejre vil gerne gøre tingene på sin egen måde og hjælpe borgerne, uanset om det drejer sig om adgangen til at få kugledyner til urolige børn eller at nedbryde silotænkning til fordel for løsningsorienteret landsbylandbrug.

"Lejre har mange iværksættere, og overlevelsesraten blandt de virksomheder er i top. Borgerne er altså ikke alene iderige. Ideerne kan også bruges til noget. De skaber arbejdspladser og nye måder at løse tingene," siger han. Det gælder ikke mindst de mange små fødevarereproducenter i kommunen.

"Hvis det er en god ide, og der ikke er en lov, der forbyder det. Så gør det."

"I overensstemmelse med værdierne i Lejre som økologisk kommune og 'Vores sted' vil vi gerne understøtte småskala-landbrug. Når vi så hører fra producenterne, at der er problemer, især med regler under planlov og fødevarer, så vil vi gerne prøve at hjælpe erhvervet," siger borgmesteren, som allerede sidste sommer foreslog Lejre som frikommune for fødevarer.

Et slag for smådriftsfordele

"Lejre går lidt imod strømmen i en sektor, der ellers er præget af større og større bedrifter med mere og mere

ensartede og specialiserede produkter. Men hvis vi har nogle, der kan drive landbrug på en anden måde, så prøver vi at støtte det. Der er flere arbejdspladser i små landbrug. De bidrager til biodiversitet i naturen. De giver langt flere forskellige lokale fødevarer, og det gør Lejre endnu mere attraktivt at bo i, hvis små landbrug både kan drives kommercielt og samtidig være en oplevelse. Modsat hvis hele området bliver drevet af én enkelt producent. Så ser du kun den landmand to gange om året, når der skal sås og høstes, eventuelt en gang mere, hvis der skal sprøjtes og gødes. Det giver ikke naboerne en naturoplevelse, et fællesskab eller mulighed for at komme ud i marken. Vi er gået ind i det her af hensyn til naturen, af hensyn til borgernes oplevelse i kommunen og med henblik på, at det skal være bæredygtigt for både natur og økonomi. Det er ikke et direkte kommunalt anliggende, men vi prøver at hjælpe producenterne, fordi alle regler på det her område

”Vi har brudt isen, og har nu en åben og direkte dialog med Fødevarestyrelsen. Vi er oppe mod store eksportvirksomheder, interesseorganisationer og EU, men det er en åbning.”

er lavet til stordrift og industrikultur. Hele regelsættet er bygget op om afsætning af mange ens produkter til industri og ikke f.eks. specialprodukter, der afsættes direkte til forbrugerne. Kunne man forestille sig, at der kunne være andre regler for et lille lokalt landbrug end for en storproducent med eksport? For eksempel at der var én enkelt kontrol af flere produktioner eller dyrearter på den samme gård? Som det er nu, er der dræbende mange kontroller og omkostninger, så en lille producent med flere typer produkter kvæles i bureaukrati, som kræver, at du er specialist i et system, der skal holde vejen til EU. Et lille landbrug kan aldrig tjene så mange penge ind, som det koster i konsulenttimer. De store spillere og interesseorganisationer vil hævde, at regeldifferentiering er en favorisering af de små. Men de bøvlede regler, vi har nu, er en favorisering af de store. Så kunne det måske gå lige op,” siger Carsten Rasmussen.

Dialog med fødevarestyrelsen

Ideen om en frikommune blev vel modtaget af fødevareministeren. Dog ikke som frikommune men som en invitation til Lejre Kommune om at indgå i en dialog om mulighederne. Fødevarestyrelsen vil nu komme ud at tale med nogle af producenterne i Lejre for at høre, hvor reglerne især spænder ben. Dernæst vil Fødevarestyrelsen se på mulighederne for regelforenklinger, og så skal der være en workshop med deltagelse af Lejre Kommune, producenter, Økologisk Landsforening og Fødevarestyrelsen.

”Vi har brudt isen og har nu en åben og direkte dialog med Fødevarestyrelsen. Vi er oppe mod store eksportvirksomheder, interesseorganisationer og EU, men det er en åbning. Det er ikke så ringe endda.”

Løs det derude

Det er langt fra første gang, at Carsten Rasmussen går i brechen for borgere og en god ide. Som nytiltrådt

borgmester blev han mødt med ønsker fra forældre til urolige børn om at kunne få tildelt en såkaldt kugledyne, der har en beroligende effekt på børnene.

”Det var vanskeligt for administrationen bare at sige ja, selv om de gerne ville, fordi der var en praksis efter en afgørelse i Socialankestyrelsen om, at man først er berettiget til en kugledyne, når alle andre muligheder – altså medicin – var afprøvet. Men kommunen kan jo godt vælge at tilbyde de forældre at låne en kugledyne, selvom de ikke er berettiget til det. Den skader ikke, som medicin måske kan gøre, og hvis dynen virker, så er det godt. Hvis den ikke virker, så kan de aflevere den tilbage.”

Borgmesteren og forvaltningen besluttede, at forældrene selvfølgelig kunne låne en kugledyne. Klagestrømmen stoppede.

”Vi sprang mange led over der. Det var reelt bare en ændring af praksis, men det kunne være endt som en skrivelse i en bunke på ministerens bord,” siger

Carsten Rasmussen og kridter principerne for kommunens lavpraktiske afbureaukratisering op. Første skridt: løs det decentralt, ude på institutionen eller hos fagchefen i forvaltningen; Andet skridt: send det eventuelt til politikerne i kommunen, hvor vi selv træffer en afgørelse, og vores beslutningsdygtighed er vidtgående. Derudover så spørg som udgangspunkt, hvor reglen stammer fra og hvem, der har besluttet det. Ofte kan det løses derude i stedet for centralt,” siger han, som derfor heller ikke har - og ikke ønsker sig - en lang liste over 'tåbelige' regler, der skal ændres eller fjernes. Det bedste er, hvis det bliver løst, inden det bliver en del af en lang liste.

Ånden fra Brixtofte

Også som borgmester i den tidligere Bramsnæs Kommune fra 1994 til 2001 gik han sine egne veje med f.eks. at sælge skoler og lease dem tilbage. Det betød kort fortalt, at kommunen tjente et tocifret millionbeløb på forskellen mellem leasing og forrentning og dertil kunne gennemføre renovering af alle skoler på én gang i en samtid med anlægsstop.

”Jeg tør næsten ikke at sige det, men en af mine forbilleder var Brixtofte. Han kunne udfordre enhver regel, gennemskue meget og finde genvejene. Det var en befrielse i den kommunale verden. Synd at han havde sådan en svaghed for rødvin. Da han faldt, kunne du næsten høre det lettelsens suk, der gik gennem hele centraladministrationen. 'Nu behøver vi ikke at tænke noget nyt.'”

Marken i midten

Carsten Rasmussen næste lange seje træk er integration af land og by i kom-

muneplanlægningen.

”Når vi bygger nye boliger i dag, skal vi lægge dem som lag uden på eksisterende byggeri. Så dem, der købt huset med udsigten over marken sidst, bliver lukket inde af det nye lag. Folk flytter hertil på grund af det grønne og naturen. For mig er Hennings køer på marken noget af det bedste. Så hvorfor ikke i stedet bygge nyt ovre på den anden side af marken og inddrage landbrugsdriften som noget attraktivt i stedet for noget, der skal fordrives? Ifølge kommuneplanen skal der være grønne områder i boligområderne. Men hvorfor købe landbrugsjord for så at gøre det til en græsplæne inde i bebyggelsen? Hvis vi skal tænke i det gode liv på landet, så skal vi tænke og planlægge på andre måder. Vi er en tilflytningskommune, og det kunne være spændende at udfordre det at være bykommune og landkommune på én gang. Vi skal tænke i nye landsbyer og fællesskaber, hvor man bor sammen med landbrug og måske tager del i det på marken lige uden for døren,” siger han, og så er vi fremme ved drømmen om at åbne adgangen til Lejres jord for Lejres borgere. Med små landbrug, med mødet mellem bybo og bonde, nye fællesskaber og markveje ud i alt det, der lever, gror og er grønt.

”Det kan godt være, at det bliver to procent mere bøvlet at pløje den jord, så må man give bonden en erstatning. Slut færdig. For så er der til gengæld 98 procent flere borgere, der kan komme ud at opleve naturen, landbruget og fødevarerproduktionen,” siger Lejres regelrydder, Carsten Rasmussen.

Frirum til fødevarer

Folkemøde 2017

Lejre Kommune præsenterer for miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen, hvordan producenter i Lejre Kommune oplever lovgivningen som benspænd for udviklingen af deres produktion. Ministeren opfordrer Lejre til at sende en mail med uddybning.

September 2017

Lejre Kommune sender oplæg om frikommuneforsøg til ministeren.

Oktober 2017

Ministeren svarer bl.a., at der skal skabes så gode muligheder for erhvervslivet som muligt, og at der ikke skal stilles unødvendige krav, der kan spænde ben for nye private tiltag, som oven i købet kan være til gavn for forbedret miljø og klima. Ministeriet vil tage kontakt med henblik på videre dialog.

November 2017

Lejre Kommune er til møde med bl.a. Fødevarerstyrelsens direktør. Mødet resulterer i en invitation til Lejre om dialog og kortlægning af barrierer for småskalaproducenter.

Februar 2018

Lejre Kommune inviteres til at deltage i pilotprojekt, hvor Fødevarerstyrelsen senere besøger lokale producenter, vurderer muligheder for regelforenkling og inviterer til workshop

Carsten Rasmussen

f. 1956, Odense

2016- : Borgmester Lejre Kommune
1994-2001: Borgmester, Bramsnæs Kommune
1990- : Kommunalpolitiker, Bramsnæs og Lejre Kommuner

Uddannet lærer 1983, lærer på Marbækskolen, Skibby fra 1983-1994, sidenhen skoleinspektør på Skibby Ungdomsskole og leder af Frederikssund Ungdomsskole

Har boet i Kr. Hyllinge siden ansættelsen som lærer i Skibby i 1983

Livlige Lejre

- Overlevelsesheden for iværksættervirksomheder fra 2014 var 96 procent efter et år og 84,2 procent efter to år.
- Virksomheder etableret i perioden 2005-2014 har skabt 18,7 procent af de eksisterende private job. Det er den klart højeste andel i region Sjælland.

Lokal erhvervsstruktur og vilkår for vækst i Lejre, Vækstvilkår 2017